

Anton Martin,

po milosti božji Lavantinski škof,

vse svoje vërne ovčice lepo pozdravim, in Vam vse dobro iz vsega serca želim.

Kedar so svoje dni ljudem hudi, nevarni časi žugali, so v starem zakoni preroki, in v novem viši pastirji svojemu ljudstvu očitne molitve in sveti post napovedali, naj bi potolažili jezo božjo in odvernili zaslužene šibe. V joku so na ves glas služavniki božji izdihovali in klicali v milost božjo, rekoč: „Zanesi, o Gospod, zanesi svojemu ljudstvu, in ne daj svoje lastine zasramovati, de bi neverniki krez nas gospodarili, rekoč; Kde je njih Bog? In dober Bog se je usmilil svojega ljudstva, če se je prav spokorilo in iz vsega serca k Bogu povernilo, ker je dobrotljiv in milostljiv, poterpežljiv in velikega usmilenja, kakor Bog sam govori: „Spreoberniti se k meni iz vsega svojega serca, z postom, jokom in žalovanjem, in povernite se k Gospodu svojemu Bogu. Glejte, jaz vam bom dal žita in vina, in bote nasiteni, in vas ne bom dajal nevěrnikom v zasramovanje.“ (Joel 2, 12.)

Kdo izmed nas, Preljubi moji, plaho ne čaka in trepetaje ne praša, rekoč: Kaj bo neki iz vsega tega hudega vremena, katero se nam pripravlja od jutra in večera, kterega nam sovražni hudourniki tudi med nami napovedujejo. Prekucije krog nas vrejejo, in tudi med nami se glasijo sovražne moči, ter nam žugajo ljubi mir podreti. Velike vojske so na nogah, pripravlene se kervavo sekati, in podpihovavcov je brez števila veliko, kateri jih dražijo. Resnično v silni nevaršini smo, če nas vsegamogočni Bog sovražnikov naših vunajnih

kakor domačih ovarval ne bo. Pa kako nas hoče dober Bog varvati, dokler ljudje sami nočejo. Sveta vëra med nami umira, keršanska ljubezn peša, ni pravega zaupanja med nami, ker ni prave zvestobe ne pravice; goljfiije, kervavih bojov in morije pa toliko tudi po naših krajih, kakor čujemo in beremo, de se Bogu usmili! Kako hoče Bog z nami biti, dokler nočemo mi z Bogam v miru živeti, ter ga ne ljubimo pa tudi žaliti ne bojimo. Nedolžno prelita kerv, ktiro tolikokrat černa zemlja pije, vroče solze, ktire se zadel storjene krivice vbogim po lici takajo, vpijejo iz zemlje v nebo za maševanje. Resnično se nam dopolnuje, kar sveto pismo pravi: „Greh ljudstvo nesrečno stori.“

Povzdignem torej spet svoj glas, jaz vaš škof in viši pastir, in se za toliko bolj čerstvo kakor trobenta božja oglasim, za kolikor hudobnejši ljudi prihajajo, in za kolikor hujši časi se nam kažejo, ter kličem v imeni naše svete cerkve, rekoč: Ovčice Jezusove, pa tudi moje ovčice! sveti postni čas je spet došel, prišli so dnevi pokore, de svoje krivice in pregrehe prav spoznamo, poravnamo, kar je krivnega, se v resnici poboljšamo, svete zakramente vredno prejmemo, in za svoje, pa tudi za grehe svojih domačih ljudi z postam, z molitvijo in milošnjo po svoji moči zadostujemo. „Kdo vë, če se usmileni Bog zopet k nam ne oberne, in nam ne prizanese, ter nam svoj blagoslov (žegen) podeli.“ (Joel. 2, 14.) Kličite z trobento iz Siona, napovejte post, zberite ljudstvo, očistite zberaljše, zberite stare, pripeljite otroke; naj gre ženin iz svojega hrama, in nevesta iz svoje postelje. Tedaj se bode Bog za svojo deželo vnel, bo prizanesil svojemu ljudstvu.“ Tako nas opomina sv. Duh po svojem preroku Joelu; in ta beseda velja posebno za naše čase, in za svete postne dni.

Vi veste, Preljubi verni kristjani, kako po materno sveta katolška cerkev za nas skerbí, naj bi v pokori ne opešali, ter nam pri vsakej priložnosti mnogih odpustkov ponuja, naj bi se jih skerbno vdeležili in poplačali zaslužene kazni, dokler smo še na poti iz časnosti v neskončno večnost. Pride noč, in ne bo mogoče več pokore delati. Dobra, usmilena mati nam pa tudi sveti post polajša, de bi se ga ne vstrašili, in saj to betvice, to trohico posta zvesto dopol-

nili, ki ni senca tistega posta, kteriga so v starih časih věrni kristjani deržali. Tenko torej poslušajte, kakšni post se vam za to leto 1861 v imeni svete katolške cerkve naroči, in kako se imate v duhi in v resnici prav postiti, de bode Bogu h časti in našem dušam v izveličanje.

I. Vsi věrni Lavantiske škofije se imajo mesenih jedil zderžati:

1. Vsaki petek celega leta;
2. Vsako kvaterno sredo (petek) in saboto;
3. Na pepelnico in tri posledne dni velikega tedna;
4. Na sveto bilo (v saboto) pred binkoštni alj duhovim, v sredo pred velikoj Gospodnicoj alj vnebovzetjem Marije, v čertetek pred vsemi Svetci, v saboto pred Mario devicoj čistega spočetja v adventi, in pa v tork pred božičem alj rojstvom Jezusovim.

II. Vse druge postne dni (tudi o sabotah razun kvaternih in pa kerstnih sabot) se dovolji mesenih jedil vživati, če kdo v imeni božjem hoče; ima pa vsaki taki den tri Očenase in tri češena si Marija, in pa edno apostolsko věro moliti v čast terpljenja Kristusovega.

1. Molitev za mesojejo se naj opravi, če mogoče, na glas v družbi domačih prav pobožno in pa v duhi pokore. Kdor v takih postnih dnevih meso jē, naj tudi po svojem premoženji vbogaime daja.
2. Ribe in meso ob enem obedi iz gole sladnosti take postne dni zavžizati je prepovedano.
3. O teh oprostenih postnih dnevih (v kterih se mesojeja dovolji) se le pri enem obedi smē meso jesti, za večerjo pa le mesena juha (župa) vživati z drugmi postnimi jēdmi. Vbogi ljudje naj za večerjo brez greha povžijejo, kar jim je pri obedi o poldnē mesa ostalo.

4. Bolnikom mesene jedila za nekoliko časa dovoljiti imajo domači dušni pastirji in spovedniki oblast, posebno kedar zdravnik svetuje alj naroči. Tudi takim, kateri služijo alj delajo pri takih ljudéh, ki niso naše svete věre, naj duhovniki post zderžanja mesa preložijo in v kako drugo dobro delo premenijo, kakor tudi popotnikom v ptuje kraje. Bolehni ljudjé, katerim telesna slabost celo ne dopustí postno vživati, naj si to oprost, prepovedane dni meso jesti, po svojih dušnih pastirjih od škofa izprosijo. Kdor to oprost alj dovoljbo ima, se mesenih jedil poslužiti, si je pa saj pritergati take terdno zapovedane postne dni dolžen, kolikor mu starost, betežnost (bolehnost) alj pa kaki drugi pravičen uzrok dopustí.

III. Vsi verni se imajo terdno postiti, to je v živeži si pritergati, in se na den le enkrat nasiti:

1. Vsaki den štiridesetdanskega posta (korizme) razun nedelj.
2. Vsako kvaterno sredo, petek in saboto.
3. V adventi vsako sredo in petek (namesti postov pred prazniki svetih apostolov, ktere so svoje dni imeli).
4. V saboto pred binkoštni (duhovim), v petek pred sv. Petrom in Pavlom, v sredo pred veliko Gospodnicoj, v četertek pred vsimi Svetci, v saboto pred Marijoj devicoj v adventi, in pa v tork pred božičem. Niso dolžni se oestro postiti bolniki, težkočne žene in ki otroke na persih imajo, ne otroci in stari ljudjé, ne delavci alj težaki pri posebno težkem deli. Kdor si ne more celo — naj si po svoji zmožnosti saj enokoliko priterga, in po besedah sv. Avguštna jokaje jé, ter žaluje, da se popolnoma postiti ne zamore.

Preljube duše Kristusove! pomnite dobro in ne pozabite, de sedajni časi, toliko nevarni in žalostni, niso dnevi veseljevanja, temveč žalovanja, niso časi pijanosti in razsajanja, ampak pohlevne, resnične pokore. „Povém vam, velí Kristus, če se ne spokorite, bote vsi konec vzeli.“ (Luk. 13, 3.) „In če kdo cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevěrník in očitni grešnik.“ (Mat. 18, 17.)

Pa še eno besedo Vam imam povedati, keršanski možje in gospodarje, ne toliko kakti Vaš škof temuč kakor Vaš stari prijatelj, ki sim si z Vami veliko dobrega, pa tudi hudega skusil, ter se bojím, de bi si sami hujšega na glavo nakopali, če prav modro ne ravnamo z to pravico, katero smo 20. oktobra (kozaperska) preteklega leta prijeli. Vi hišni očetje in gospodarje veste, de so nam svitli cesar Franc Jožef I. privoljili in vказali, naj si svoje srenjske naprejpostavljene (predstojnike), odbornike, svetvavce in župane sami izberemo, kateri bojo v prihodno naša prva domača gosposka, ter bojo skerbeli v naši soseski za pravico in mir, za premoženje in poštenje svoje srenje (gmajne). Izmed njih se bojo poslali svetvavci v deželni zbor celega v glavno mesto naše dežele, pa tudi v državni zbor celega cesarstav. Veliko pravico bodo imeli za nas govoriti, svetvati in za naše pravice poskušati se. Kakor si bote z njimi postlali, tako bote ležali. Gledajte dobro, de se ne bote vkanili alj goljufali.

Prosim Vas torej v imeni Vaše in naše blagosti in sreče, ne deržite nemarno križom svojih rok, in ne pustite, de bi Vam drugi posteljali, malopridni, širokoustni ljudje po svoji spačeni volji Vaše prejpostavljene izberali. Ne bodite zaspani za svojo srečo alj nesrečo, ampak odprite oči, ogledajte se dobro in pomislite, kogar bote izvoljili, po tem pa krepko pristopite, in si izvoljite može po volji božji, modre in pravične, serčne in resnične, ki bojo pravi, skerbni očetje Vaše soseske. Pa to vam povém, de ne izberajte jih po njihovih sladkih obljubah; zakaj kdor preveliko obljubi, malo dopolni. Izberite si svoje može po njihovih dosedajnih delih, kako so se med Vami dosedaj nosili in dobrega storili. Tukaj beseda Kristusova velja: „Iz njih sadu (iz njihovih del) jih bote spoznali.“ (Mat. 7, 20.) — Še enkrat Vam rečem: voljite modro, izvoljite dobro; kakor si bote sami postlali, bote ležali.

Hočete prave može v svojo srensko gosposko izvoljiti, morate v gnadi božji biti; zakaj dobra gosposka je velik božji dar, slaba pa šiba. Prosite svetega Duha, naj Vas razsvetli in Vam pokaže, ktire je izvoljil zmed srede Vas, kajti le on vsih serca pozna. Bote modre, skerbne srenjske može imeli, bote hišo

našega Avstrijskega cesarstva na skalo pozidali, in ne bomo se nobene nesreče bali, neti na vojski, neti doma. Bog nam hoče srečo dati, in spet bomo veselo in mirno živeli, in pa Bogu lepo služili; kar nam ljubi Bog daj!

„Sicer pa, bratje, veselite se, bodite popolni, opominjajte se, bodite ene misli, imejte mir, in Bog miru in ljubezni bo z Vami. — Gnada Gospoda našega Jezusa Kristusa, in ljubezn božja, pa deležnost svetiga Duha bodi z Vami vsemi!“ (II. Kor. 13, 11 — 13.) Amen.

V Marburgi prvo predpepelnično nedelo 1861.

Anton Martin,
Lavantinski škof.